

SEN O ZÁSTUPU ZOUFAJÍCÍCH
A JINÉ BÁSNĚ

SEN O ZÁSTUPU ZOUFAJÍCÍCH

Komíny příliš dusící a stoky páchnoucí nákazou
otravovaly město,
jež v podjarních mlhách večerních propadávalo se do šera
i s hlukem a se světly, rozházenými jak bludičky bahen.
A staré louže v ulicích a stará bída v ulicích otravovaly
město.

5 A černé ruce v továrnách a černé hříchy v palácích
čekaly večerní Ave.

Nad městem v šeru sám a sám uprostřed zoraných polí
stál jsem a pohledem objímal jsem v mlhách se třesoucí
město.

10 A nebesa byla studená, těžká, šedivá, studená,
a země mokvala mlhou... Pak zvony se rozezvučely...
Ty jedny v zoufalou píseň, ty druhé v pláč křečovitý...
A zvony, světla, mlhy směsovaly se dlouze v houstnoucí
tmě.

Pak ticho a temno... Věděl jsem: zástupy rozlézají se
městem na všechny strany,
by v předměstské ulice rozlily černé své proudy...
15 A náhle jsem spatřil, jak zkrvavělá světla množila se a rostla,
až jedno s druhým se spojilo ve žhoucí moře rudých
plamenů,
a ohnivá ta zátopa jak požár hltala město...
A tu se černá postava ze žhoucí té výhně vzepjala
s rukama zoufale vztyčenýma
20 a za ní druhá a jiné a jiné do set a do tisíců...

Nesčetné davy stoupaly ke mně vzhůru, zastírajíce
všecko...

Již rozeznával jsem zřítelnic uhlíky žhavé a náhle
své sestry a bratry jsem poznával v zástupu zoufajících,
ty, jimž na bílá čela vpálili rebelů příhanu mocní,
25 ty, kteří za mnoho potu málo dostávají chleba,
ty, kteří z ostrovů ducha na dlaních plameny nesou
a kteří v levicích stavební kámen, v pravicích meče drží,
budující na chrámu nového života;
básníka uhladovělého, nevěstku syfilitickou, filosofa
30 s roztráštěnou nádherou mozku,
dělníka zmrzačeného, pannu lesbickou, vzpůrce
z vězení uprchnuvšího –
své bratry a sestry svoje jsem poznával v zástupu
zoufajících.

A již obklíčen jimi udivený jsem hleděl,
35 jak žádost palčivá jim žhnula v horečných tvářích.
A děli mi: „Veď nás! Chceme ze života! Od země chceme,
ved' nás!
Do nebes chceme, k Bohu nás ved', před jeho slitování!
Vysílili jsme se orbou v úhorech lidstva,
byli jsme kamenováni jako jeho svatí,
40 byli jsme poplváni jako jeho Kristus
a důtkami bičovali nám záda rabů...
Veď k Bohu nás, máme právo na jeho nebesa a jeho
slitování!“

– „Nuž tedy vzhůru!“ neváhal jsem ani okamžik
vzkřiknout,
a ohromným proudem rozlili jsme se k nebesům,
45 a jako na povel nezpívané dosud hymny neznámá slova,
bolestná nevýslovně, rozezvučela davy.

Mlhami, oblaky, podle hvězd, jež uhýbaly se z dráhy,
spěli jsme vzhůru, hledající království boží.
Mlhami, oblaky, podle hvězd, nečítající času,
50 spěli jsme se svou horečnou žádostí a se svou bolestnou
hymnou...

Konečně v modravé dálce objevily se břehy...

S novými barvami, s novými vůněmi a na stromech
s ovocem novým

vegetace neznámých tropů rozevřela se pro nás.

55 Však ticho nezavzdychlo tu ani, ptáka jsme nespatriili,
ve větvích hnízda byla opuštěna a traviny neskláněly se
pod láskou hmyzů.

Podivná úzkost sevřela naše hrdla, ztichli jsme náhle,
únava probdělých nocí a dnů probouzela se v tělech,
a pod žářem sluncí skoro jsme omdlévali.

60 Tu však již zlatem zářící trůn oslepil naše zraky.
Stáli jsme vysoko, jakoby v pólu všehomírové koule.
Neznámá slunce v nesmírných dálkách, rozestavená v kruhu,
své paprsky soustřeďovala na žhnoucích kvádrech trůnu.
Osleplí, němí zakrývali jsme si tváře a zvolna,
své oči zvykajíce, ke kýženému blížili jsme se cíli.

65 Však trůn byl prázdný. Na kolenou s plamenným mečem
archanděl spící seděl na prvním zlatistém stupni,
týž, který tehdy Člověka z ráje vyhnal od tváře boží.
V neblahé předtuše na nahé rameno položil jsem mu ruku.
Probudiv se, vstal udivený, opíraje se o meč,
70 ucouvl zpátky, oči si protřel, zástupy přehlížeje.
Oslovil jsem ho rychle:

– „Hledáme tvého Boha.

Ty zástupy vysílily se orbou v úhorech lidstva,
do nebes chtějí, k Bohu je vedu před jeho slitování.
Byli kamenováni jako jeho Kristus,
75 byli poplvaní jako jeho svatí
a důtkami bičovali jim záda rabů...
Vedu je k Bohu, mají právo na jeho nebesa a jeho slitování.
Kde je tvůj Bůh?“

Dvě velké slzy skanuly mu po tvářích:
80 – „Je mrtev Bůh,“ děl zasmušilým hlasem,
„a já tu sedím, abych všem veškeru naději odňal.“

Tu vzadu kdosi zaúpěl a žena jakás lomila rukama.

– „Tak tedy lhali všichni, kdož spásu slibovali nám tady
a sami nevěříce víře nás učili a trpělivosti
85 a pro sebe odkaz umírajícímu vložili v ústa.
Je mrtev Bůh, a země patří králům,
králům, již vládnou zlatem a pokrytectvím!
Však ještě jest jeden suverén na opačném pólu světa,
jenž exaltoval srdce žen pro neohrožené muže
90 a srdce mužů pro ženy moudré a světlé,
jenž exaltoval nám srdce pro radost, zatracuje odříkání,
a pro hrdost vysvobozující z nejtěžších hodin žití.
Však zatímco nám srdce snilo o rozkvetlých zahradách
šťěstí,
zatímco ve vysněném chrámu duše se modlila k lásce
95 a maják hrdosti stavěla nad městem myšlenek svých,
ve jménu mrtvého Boha zotročili nám tělo,
ve jménu mrtvého Boha zotročovali duši...

Vzhůru, dítky,
jest ještě jiná říše na opačném pólu světa,
kde vládne suverén poznání, pravdy a světla!“

100 A nadějí posílení na novou vydali jsme se cestu
ve směru opačném dolů, dolů od božího trůnu,
kde smutný archanděl seděl na zářícím zlatu.
V zástupech mlčelivých podle světů, kde nesčíslný život
se hemžil,
a podle hořících sluncí i právě se zrodivších planet
105 do hlubin všehomíru sestupovali jsme, nečítajíce času.

A nevýslovný byl pohled na novou horoucnost lidu,
na plameny zřítelnic a těla vzepjatá k novému cíli.
S rozpuštěnými vlasy ženy démonům podobny byly,
horečně rozvášněné, jak v posledním šílenství lásky,
110 a s nahými ňadry, jež svíraly hubené prsty,
a s tvářemi zažehnutými touhou kupředu táhly,
některé vlekouce dítky své, bývalou nadějí pomsty.
A muži, jak olympští zápasníci pro vavříny jdoucí k lidu,
v pohledu, ve svalech jevíli nové naděje sílu.
115 Ti jedni mlčeliví šli sami se zrakem upřeným v dálku,
ti druzí, držíce ženy objaté kolem boků,
šli a líbali vroucně oddaně žhnoucí jich ústa...
To již zástupy jiných lidí vstříc novému životu spěly,
jen pouhou nadějí proměněny na duši i těle.

120 Však tu se mi náhle zdálo, že před námi v dálce
se stmívá...

Což zbloudil hlas nitra, který takto jíti nám velel,
a sešli jsme z pravé cesty, zaváté hvězdným prachem?
Vždyť ten, jenž vášním a radostem dává uzráti v srdcích,
jen plamenná slunce má asi za pochodně svoje
125 a dnové jeho jsou jistě jak zpěvné a tančící proudy!
My jdeme však soumraku vstříc a dálky nad námi tmí se
a všecken život zdá se že ustoupil v neznámé hloubky,
kde propasti vyhaslých sluncí a světů vymřelých zejí...

Mrazivá předtucha, běda, znovu se chytla nás v týle.
130 Tma houstla... A zdálo se mi, že prozírám srdcem davů,
jak teprve nyní se chvěje při myšlence, že Bůh mrtev.
Tma houstla, tma houstla. Děsivé útesy temné vystupovaly
z hlubin,
a za okamžik uprostřed pohoří černého v bezhvězdné noci
jsme stáli.

Kde zůstal Pán radosti? kde plameny paláce jeho?

135 Sražení k sobě muži v pevný se kupili zástup
a děcka ustrašená se tulila k matkám... Jako by nepřítel
zlý kdesi nad námi číhal v tíživých vrstvách temnot!

K studené tvrdosti skály se tiskna stranou jsem stál
a výčitky rostly mi v srdci a opouštěla mne síla.
140 Jak v nehostinné pohoří všehomírových končin jsem
zavéstí mohl
nejlepší děti Země, já, jenž nikoho vésti nechtěl
a sám jsem šel hodinami dnů radostných, těžkých
i marných
a jen prosil jsem všechny, by hrdi také šli sami...

Tu pevné kroky náhle se vyloupily z ticha. Ze zástupu
145 muž jeden, zřel jsem, jak rychle směřuje ke mně temnem,
a dříve než jsem mu z tváře vyčísti mohl, zda přichází,
vyslán,
by posměchem, vztekem či výčitkami mne naposled
ponížil ještě,
za obě ruce mě uchopil a v upřímných očích mu hrálo:

– „Proč sám a zoufalý! Kde zůstala tvá vůle,
150 ta silnou pěstí zápasící, kdy v cestu staví se živly,
ta vítězíci slavně nebo zmírající jen v nejparnějším boji?
A kde tvá víra zůstala v ty zástupy, jdoucí s tebou,
které jsou vytrvalé pro zákon, jenž vládne jimi,
pro zákon, v němž v jádru ukryta myšlenka všehomíru?
155 Hle, chceme dále jít, půjdeme mlčící nocí a skalami,
neb když jsme našli trůn Boha, trůn Satanův najdeme
také!“

I vrátili jsme se k zástupům za ruce se vedouce spolu,
a ty, přichystány již na cestu, radostnými nás vítaly slovy.

A poznovu dlouho, dlouho jsme šli, a skály byly tak přísné
160 a černější byla noc než kdysi tam na Zemi dole, v městě.

Dlouho, dlouho jsme šli, a nebylo konce tomu pohoří,
nebylo konce té noci.

Však, sílo lidu, požehnaná lávo, která smýti dovedeš
kvádry nesmyté časem,
která ohnivým krtem život očišťuješ od páchnoucích
nánosů věků,
ty vždycky bylas veliká, když veliké dáno ti bylo za cíl,
165 ty vždycky slavně zvítězilas, když v slavný tě poslali zápas!

Na nejvyšších vrcholcích spatřili jsme krvavé reflexy světla.
Cesta stoupala vzhůru pohořím a za chvíli rozevřely se skály.

Veliký zarudlý měsíc zazářil po nesmírné pláni.

Radostná úzkost pojala naše srdce a ke středu pláně
170 zrak upírali jsme toužebný, kde v krvavém světle se topil
zčernalý kamenný stolec bez ozdob, lesku, zlata,
a na něm, oh, na něm seděl kdosi, hlavu opíraje rukou.
Dvě zřítelnice, plápolající a veliké jak sama vášeň
a důvěru vzbuzující jak sluneční teplo zjara,
175 hleděly na nás a žhnuly, hleděly na nás a žhnuly,
že v kolenou chvěly se nohy nám a ústa šeptala tiše
nevyslovená nikdy předtím slova neznámé modlitby.

Váhavě, tak jako okamžik váhá při shledání dívka,
než v rozmachu prudkém se vrhne muži kol šíje,
180 blížili jsme se k Němu... a náhle v chorálu mocném
všech hlasů
vstříc zaznělo jemu jediné slovo: Pane!
a kolem horstva opakovala: Pane!
a do hlubin ve skalách znělo to: Pane!
a celý vesmír zdál se odpovídati: Pane!

185 Však on se nepohnul, jen oči hleděly na nás a žhnuly –
a pak promluvil hlasem, o němž těžko lze něco říci,
jen že byl slavný jak osud a mocný jak zákony světů:

– „Vím, proč jste přišli, vím, jaká touha lomcuje vámi,
neboť já jsem ji vypěstil v srdcích vám a já vás přivedl
k sobě

190 od prázdného trůnu Boha, jenž umřítí musil,
by nezanik Život věčně se množící hmoty,
by vášně neutuchly a instinkty nezlomily se v tělech.
Já však jsem Život, já jsem síla a rozkoš a pýcha a vzpoura
a já žiji ve vás a vy žijíce žijete ve mně.
195 Protož nepřipravil jsem vám království mrtvých,
ale Životu vrátit vás chci, ze spárů Smrti vás vraceje sobě.
Abyste pochopili, že mimo Život ničeho není nikde,
že není odplaty za bolest, za pokoru povýšení,
vedl jsem vás k božímu trůnu, který je boží hrobkou.
200 A nyní vám pravím: Vraťte se, neboť víte, že já jsem
s vámi.

Budou-li vás pokořovati, najdete ve mně pýchu,
budou-li vás utlačovati, najdete ve mně sílu.
A najdete radost, najdete krásu, hledající veliký zápas.
Znáte ten zápas? – Vraťte se k zemi... Vy znáte ten
Veliký Zápas!“

*

205 Probudil jsem se v polích. Bylo ráno a jarní slunce
a skřivan opěval Život energickou svou písní.
Ruch města doléhal ke mně s chladnými průvaný větru
a komíny nad městem v divokých hříčkách mísily
svoje kouře.

210 A od té doby chodím a hledám své bratry,
kteří viděli opuštěný trůn mrtvého Boha
a viděli Onoho, který je síla a vzpoura a radost,
a kteří ho milují, milující věčně se množící Život.

VE JMÉNU ONOHO,
JENŽ PROSTORY A ROZLET DAL DUŠI...

Bratři moji,
jednu jedinou prosbu vypěstil jsem v srdci svém pro vás
a se Sinaje pyšných poznání nad vás ji kladu.

5 Bratři,
vy, kteří zápasíte za mluvený doprovod k vizím
nepokojné své duše
a hledáte slova k hudbě,
k zatvrzelým uším světa promlouvající legendy nové;

10 bratři,
vy, kteří jste prokletou práci pro otrocký zdědili život
a pod srdcem matky již prokleti
v spárech života den ze dne svíjíte se;

15 bratři,
vy, kteří jste poznali nejsladší záští lásky
a vztyčili odbojná čela
uprostřed zločinů královských a byzantských hodů;

ve jménu Onoho, jenž prostory a rozlet dal duši
a símě hrdosti v srdce dobrou uložil půdu:
nezapomínejte sebe!

20 A když pod plameny slunce nastane v plodech zrání,
nepostěte se v bledém odříkání se
a nemodlete se za odpuštění vin svých
a šílenou flagelací netrýzněte svých těl.

Neboť abyste byli jako hořící hvězda,
jež hvězdami protíná si zářivou dráhu,

25 abyste byli jak vzepjatá skála,
jež mezi skalami přímo chce k výši, –
za to vás prosím.

A budete-li silnými jak skály
a budete-li žhnoucími jak hvězdy
30 se smíchy a s pláči a s bojem,
se záštím a s láskou,
silnějšími nejsilnějších a největšími největších:
pamatujte Jeho.

Přijde němý a vyzvedne vás
35 a smete prach země s vašich roznícených tváří
a vrhne vás
v žár jiných bytí na jiných planetách
až k vítězství, jež připravil silným...

Bratři moji,
40 jednu jedinou prosbu vypěstil jsem v srdci svém pro vás
a se Sinaje pyšných poznání nad vás ji kladu:
Nezapomínejte sebe!

JARNÍ APOSTROFA SLUNCE

Ty zlatá mystérie v hloubi azurového nebe,
ty květe paprsků, jež sám Pan zalévá a hřeje,
slunce, slunce!

5 Kolikrát jsem ti na pospas vydal celičké tělo!
Kolikrát jsem tobě vstříc rozepjal svou náruč,
nahý a odevzdaný!

Zlatovlasý barbare, jehož bratři v nekonečnosti sídlí!
Krásný a silný a život dávající
hvězdám i lidem!

10 Slunce mechu, trávy, keřů, stromů!
Slunce hmyzů, hadů, ptáků, šelem!
Slunce člověka!

15 Slunce skal a horstev, slunce řek a moří!
Slunce krásných srdcí, slunce pyšných duší!
Otče! Příteli!...

Zas kšticí svou rozetřásl jsi v našem vzduchu
a k naší hemisféře svůj zářící úsměv kloníš.
Všecka poupata chvějí se očekáváním
a naše duše zas podobnější jsou tobě.

20 Je přichystána nevěsta přijati svého chotě.
A naše srdce jsou dokořán a naše duše jsou lačné:
přiď, slunce, hřát, přiď, slunce, oplozovat...

Ale, slunce,
ty, které jsi všemohoucí,
25 že plýtváš životem jak tvůrce hvězdami
a že i drtíš, pálíš, sžeháš, tvrdé a neúprosné:

proč dopouštíš,
ty svatý umělče,
by básník ničemný o tobě zpíval chytlavému davu,
30 jenž pro tu píseň zapomíná záští,
o tobě zpíval mocným marnivého světa
za almužnu, jež nikdy nevyváží krásy,
za úsměv blahosklonný;

proč dopouštíš,
35 ty horká vůně velkých převratů,
by drzý šarlatán, jenž výdělek si cení,
ta slova, která doprovázels písní lidské krve,
jen v ohňostroji různých variací házel
a děti jedné planety štvál pro hroudu země;

40 proč dopouštíš,
by, vyhřívána tebou, chráněná kasta všechno mohla koupit,
za tak málo chleba koupit čest i talent,
beztrestně koupit básníka i koupit filosofa...

Proč dopouštíš,
45 proč nevidíš ten velký zápas všude,
proč nemáš slitování s nejlepšími země?

Teď přicházíš k nám opět zažehnout barvy a vůně,
však jen se rozhlédni: vše je zde zneuctěno,
tvým zlatým majestátem kdekterá se chvástají ústa
50 hlupáků, ničemů, paskvilů na děti slunce.

Oh, jestli nesmíš drtit tu hanbu člověčenstva
a jestli nesmíš zhasnout nad propastí té bídy,
vlej aspoň více žáru do krve vyvolených,
vlej síly více do svalů, jež ve slavný jdou zápas,
55 vlej sílu, vlej sílu
do duší, jež doufají ještě, stvořené pro tvou říši.

Všecka poupata chvějí se očekáváním
a naše srdce jsou dokořán a naše duše jsou lačné:
přiď, slunce, hřát, přiď, slunce, oplozovat,
60 svaté, svaté, svaté!

O MÉ LÁSCE

Mé srdce není chrámem pro vyšperkovanou modlu
a není trůnem pro knížete ani pro kněžnu.
A v nekonečnu tratí se horizonty mé lásky
a v její říši slunce se nekoupá v moři.

5 Oh, nemohu milovat s lidmi příliš malého srdce
vlast, kterou opěvají básníci bez orlích křídel,
protože miluji celou planetu slonící se,
a nejen planetu jednu, nýbrž hvězdy všechny i slunce
a celý vesmír, jenž ve mně paprskem zpívá.

10 Ty, přítelkyně dnů mých a milenko vášnivých nocí,
proč se mne denně tážeš po mé lásce?
Jen tichým úsměvem těch, kdož byli již dále, již dále,
mohu ti odpovědět ve žhnoucím přitulení.
Miluji v tobě Ženu... Co chtěla bys ještě více?
15 Jedna je krása lidí a zvířat a rostlin a horstev,
jedna je krása hmoty, v níž úrodný hřeje a zpívá
paprsek všehomíru, kde stojím a slavný mám úkol.

Pojď a ruku mi stiskni: chci v tobě s nebesy mluvit,
nikoho nemiluje, abych moh milovat všechno.

SALOME

Tanči!

Až žhoucí vlny tvého zardělého vlasu
hodovní síní rozlejí svou vůni,
ať radost jejich dráždivého jasu,
5 jak hříšné světlo hvězd a novoluní,
u krále, knížat, ba i u otroků
chuť vzbudí vášnivou po číších plamenného moku,
po číších vína, po číších rtů,
po mladých ženách v rozkvětu.

Tanči!

Ať poskoky ňader pyšných, že zvítězí vždycky,
zhypnotizují pohledy, v nichž těkavou nejistotu
rozlila proroků slova, tak málo znějící lidsky,
10 hrobová, smutná až k smrti,
tak smutná, že ve hrudi drtí
15 kořání síly a pýchy
a květ jeho – radost.

Tanči!

Dej vyrůst nad koberců barvami zašlými
20 bílému zázraku těla
jak bizarní květině s tvary vzácnými,
jež stále je nová a skvělá
s tisícem vděků, s tisícem tvarů,
s tisícem milostných vášnivých darů
25 vždy jiná.

Tanči!

Svůj osud čeká v tmách sklepení stařecká hlava.

Tanči!

V ty zraky nesmí již vniknout slunce ohnivá sláva.

30

Tanči!

Až krev se rozpění v mužích a vůně poteče síní,
v tmách sklepení umlknou ústa, jež ze hříchu viní,
na zlaté míse ti přinesou hlavu starce.

A to bude odměna tvá:

35

Tvé tělo nahé, ňadra mladistvá,
svatozář vlasu, oka propastnou hloub
té asketické hlavy zraky vyčítavé,
než obrátí se v sloup,
naposled zachytí v sebe a nevrátí nikdy více,
40 nesouce tvoji mladost, tvou krásu, tvé štěstí
a rozkoš, která tak mohla jen v tobě kvésti,
nesouce obraz ženy,
bílý a rozechvěný,
na věčnost.

45

Tanči!

PÍSEŇ

Květy, květy, květy
pro uplakané oči,
písně, písně, písně
pro uštkaná ústa!

- 5 Vždyť jsme se zrodili z kvetoucí země!
Vždyť jsme se zrodili uprostřed ptáků!

10 A všechno bylo vůně
a všechno bylo jas,
když pod stromem poznání Evu
pokoušel ďas.

Květy, květy, květy
pro uplakané oči,
písně, písně, písně
pro uštkaná ústa.

HLEMÝŽDI

Protivná čeládka hlemýždů.
Z nich každý, dobře situovaný,
do světla denního se ani neodváží
a pomalu a opatrně proplazí celý svůj život.

- 5 Při každém šramotu hned bázlivě se skrčí
a dřív vše ohmatá, než celým pohne tělem.

Protivná čeládka hlemýždů!
Do světla denního se žádný neodváží
a celá raison jeho bídne existence,
10 že kudy plazí se, tam anonymně slintá.

PROKLETÁ KŘÍDLA

(Požár dobročinného bazaru v Paříži 4. května 1897)

V aristokratické čtvrti zděšené leží ticho na palácích...

Tedy konečně dnes i tady
vražedná, krvavá křídla hrůzy a smrti
slyšeli trást vzduchem těžkým a hrozivým,
5 těžkým a hrozivým jako neúprosná ta slova poslů.

Dobrodinečkové lidstva
na hromadách zbytečných franků
v nádheře paláců hrdých
slyšeli ta prokletá, prokletá křídla!

10 Všecko je marné!
Kondolují monarchové,
kondolují ministři,
velvyslanci si tisknou zdvořile ruce –
ale všecko je marné!
15 Slyšeli ta prokletá, prokletá křídla!

Chachacha!
Slyšeli ta vražedná, krvavá křídla!...

A teď aby zas přišla snad luza,
ta ztrhaná, hladová luza tam zdola
20 na dobročinný bazar!

Ta, jež nemá čím platit,
bez darů a zlata,
které denně šumí nad ztrmácenou lebkou
krví nasáklá, černá, vražedná křídla bídy,

jen s velikou slzou soucitu
luza tam zdola...!

Chachacha!
Dobrodinečkové lidstva
slyšeli ta prokletá, prokletá křídla!

NÁMOŘNICKÁ PÍSNIČKA

Prokleté moře! Když mně zbyl vrak
z mé pyšně se nesoucí lodě,
kapitána jsem zavraždil
a plavce do hlubin svrhnul.

5 Pod černou vlajkou teď plujeme,
kormidlo dávno na třísky:
možná, že v mělčinách uvízneme
anebo se rozbijem v bradlech.

10 Kapitán mrtvý v kajutě páchne,
já na palubě se chechtám
a – starý námořník – miluji rum
a pochybných holek lásku.

MODLITBA ZA ZEMŘELOU

Můj králi rebelů, pane žíznivých,
můj antipode pokory, důvěřivých ctností,
ty, jenž nasyceným nežehnáš smích
a k trnům bohů házíš výhrůžné kosti
5 těch, kteří hladem scípli či touhou vysílení,
zrozeni pro to, čeho pro ně není,
můj Otče...

hle, tu stojím před tebou
a horečný můj vzdech dětinsky tě prosí
a s tebou velikou a mužnou lásku tvou,
10 jež v klíně hvězdy tančící a srdce zmučená nosí –:

Umřela žena v špíně těch ponurných doupat,
kde líh si prolévá hrdlem kasta chráněná,
jež na loži pro jednu noc chce k výšinám požitku stoupat
a jen to, co lze koupit, na otrocích zná...
15 umřela žena, umřelo srdce i něha
uprostřed bídy a potu, uprostřed parna, jež sžehá
jásotnou radost krve a sklání v kal čisté čelo, –
umřela žena, zůstalo tu jen tělo.

Tož, pane, prosím, dopřej jen krátký okamžik štěstí
20 svým dětem, jimž do srdcí vůli svoji jsi vdych,
pro jedinou ještě chvíli nech ženu na slunci kvésti,
smyj se rtů zaplacených a lživých polibků hřích,
smyj s pomáčených prstů špínu alkoholů,
smyj z duše jizvy nesčetných bolů,
25 smyj vzpomínky jedovaté,
smyj z hlasu patinu drsných, zoufalých slov
a zalej trhliny srdce, zvonu, jenž dobrý měl kov,
však raněn byl tisíckrátě...

30 Vrať veliké dítě světu a – dej mi je na okamžik
pro jediný polibek, jediné objetí, jediný radostný vzlyk,
pro takovou čistou chvíli, jaké již neokusíme
my, kteří jsme tolik viděli a tolik již, běda, víme
a zespoda na život zříme...

35 Ó pane, prosím, dopřej ten okamžik štěstí
svým dětem, jimž do srdcí vůli svoji jsi vdych, –
a pak si ji vezmi a dej ji od země nésti
k životu na jiných světech, jež krouží dle zákonů tvých,
k životu, který pro ni horší nemůže, nemůže býti,
z těch žádný, jež z oblohy a za oblohou svítí, –
40 a mne tu pak třeba dál nech v lopotě dnů se bítí,
ačli tím vůle tvá se stane,
ó pane!

A vyslyšel můj hlas pán poznání
 a vyslyšel můj hlas v tmě pláčem prosycené,
 že bylo to jak pohádka, když v městě slunce se naklání
 v posledním krvavém zaplání,
 5 pohádka o dvou duších v samotě roztoužené,
 když sladký večer zpívá a ochotná srdce se chvějí.

Na kříži ramen našich, jež se rozpínala
 a k objetí zvala,
 bůh křesťanů znova umíral v soumraku chvíle,
 10 když já k ní děl: A ty bys nezanesla minulost do závějí?
 A nevěříš, neuvěříš vlastního srdce síle? –

A byl to zápas tichý, ale krutý,
 v němž mlčky za rozpálené drželi jsme se ruce,
 v bolestné muce,
 15 šlehání minulostí jak do běla žhavými pruty,
 a ze všech propastí otevřených vyčítavé přepadaly nás stíny,
 abychom znova trpěli za vlastní hříchy,
 mstící se hříchy,
 znova za cizí viny.

20 A fantóm života, jež za sebou máme,
 nesmírná tíha toho, co víme a známe,
 dolehla na duše zmučené, ohýbajíc nás k zemi,
 a skepse syčela doprovod,
 syčela o tom, že prokletý rod, náš rod
 25 navěky bez cíle zaslíbeného se potácí pekly všemi,
 náš rod nevykoupený Evy, která všechno chce znáti,
 a Evy, která nakonec všechno poznáti musí.

Byla to bouře. Taková bouře nejvyšší sosny sklátí,
nejvyšší požáry zdusí,
30 a jen ta srdce lidská,
tisíckrát zklamaná, tisíckrát zhnusená, veliká srdce lidská
vždy znova nadějí vylákaná rozněcují se a bijí
vstříc tropickým ostrovům v ledovém moři,
vstříc tónům, jež vyskají, vstříc barvám, jež hoří,
35 vstříc nové symfonii.

A vyslyšel můj hlas pán poznání
v tom večeru sladkém, jenž zpíval,
a sněhem minulost zavál a nad sněhem zelení kýval,
v strom proměněn, v jablka, po jichž chuti lačněla naše ústa,
40 horečná, dychtivá naše ústa
nikdy nenasycená.

A bylo vše, jak jsem to snil: Znova se zrodila žena,
duše se vzpřímily k radostem a propast se zavřela pustá,
byla to pohádka, když v městě slunce se naklání
45 v posledním krvavém zaplání,
pohádka o dvou duších v samotě roztoužené,
když sladký večer zpívá a ochotná srdce se chvějí.

Dnes, kdy je vše již jiné, kdy nové bouře přešly
a sněhy sešly
50 a pro mou lačnost nová se jablka smějí,
jsem ten, jenž nelituje, jsem ten, jenž vděčen pánu
za každou bolest-radost, dvojici požehnanou,
za každou děsivou noc, jež vede k sladkému ránu,
za muka, jež v radostech číhají,
55 za radost, jež z muk se rodí.
Duše i tělo touhou mi vzlykají,
po tvrdé zemi lačný chodí,
jsem ten, jenž tisíckrát nasycen tisíckrát znova lační. –

Ó pane poznání a lačnosti a touhy,
60 jež nasyceny, zhnuseny, znova se vzpínají v lidech,
ó pane skepse a nadějí:
mně nejlépe v tvé závěži,
já zalíbení nenašel v nebeských klidech,
jež k potěše nevinným snům
65 tvůj antipod, bůh, prý přichystal budoucím andělům.

PÍSNĚ SMUTNÉ EROTIKY

I

Trpíš, trpíš, nezapřeš.
Hlava tolik bolí.
Úsměv sobě samé lžeš,
hlava tě však bolí.

5 Z roboty jdeš v robotu.
Hlava tolik bolí.
Otrok jsi už bez potu,
hlava tě jen bolí.

10 Již se ani nevzbouříš.
Hlava tolik bolí.
Vím to, vím, i ty to víš.
Hlava nás jen bolí.

II

Bouře se vybíjí nad lesy.
Někdo se ze žalu oběsí.

Někdo, než jitro se rozbřeskne,
odejde – rána tam zatřeskne.

5 Někdo se divoce zasměje,
až mráz ti údy se proleje.

Někdo jen v samotě zapláče.
Každý to děláme jináče.

10 Dívám se, dívám se do mračen,
lijákem celičkový umáčen.

Dívám se, chytám se za hlavu.
Tak bych se rozběhl v dálavu.

Někomu pad bych tam v náručí.
Plakal, že nikdy nic nevzpučí.

III

Neřeknu, že chtěl bych umřítí,
neřeknu, že chci žítí.
Do noci cosi mi vykřiklo,
jak lešení když se zřítí.

5 Pod lešením někdo krvácí,
a nikomu pomoci není.
Vzteklého kohouta červeného
tam hodím pro vyhlazení.

IV

Jen ticho, probůh, ticho ne,
teď klidu nemohu snést!
Po cestě srázné mě dovedte,
kde pekelná hudba chřestí.

5 Chci hluk a žár a plameny,
chci nejvýstřednější tóny,
na věžích kostelů vyhořelých
mně prasklé probuďte zvony.

10 A nezapomeňte na číše,
na číše u dubových stolů!
Chci hluk a žár a plameny,
jed krutých alkoholů.

15 Jen ticho, probůh, ticho ne!
Mé srdce je choré až k smrti,
pod víčky slzy mi čekají
a v hrdle se výkřiky škrtí.

V

Neproklínám nikoho, třebaže bolí to, bolí,
chřestím jen jako strom holý
v zimě.

5 Nevyčítám nikomu; na tobě není viny,
nebylas ani milenkou při mně
a za ženu měl tě jiný.

10 Neproklínám nikoho, nevyčítám pranic;
snad mám ještě dost síly
zanést srdce, jež kvílí,
do sněhových vánic,
omýti je v lavinách, promraziti je ledem,
zapomenout, co mu bylo oplaceno jedem.

15 Snad zas kdysi bude silné
krví obnovenou.
Snad zas kdysi... V noci vilné...
Snad zas kdysi bude silné
tváří v tvář se ženou.

VÝSTRAHA

(Z *Richarda Dehmela*)

Můj pes, ty, vrčel na tě jen,
já dal ho otrávit,
a nenávidím každého,
kdo rozkol vznítí.

5 Dvě krvavých květů
pošlu ti, svou krev, ty,
na jednom z nich jedno poupě;
k těm třem buď dobrá, ty,
nežli přijdu.

10 Dnes v noci přijdu ještě,
buď sama, buď sama, ty!
Včera, když jsem přišel,
zírala jsi s někým
do záře večera – ty:
15 vzpomeň mého psa!

SLYŠÍŠ TU PÍSEŇ

Slyšíš tu píseň? Stín mrtvého mládí,
jež nemá pokoje, kol mihl se kradí
a na rtech nám zahořel, prisatých dlouze
v tragické touze.

5 Slyšíš tu píseň? Jen to nám již zbylo,
rtů šílenství, výkřik, stesk po tom, co bylo
a co se nevrátí a již nevykvete
ze země kleté.

10 Chtěli jsme chleba, byli k nám hluší.
Prodejte tělo. Prodejte duši.
Trochu té cudnosti, trochu té pýchy
pro panské smíchy.

15 Zkaženo srdce, ochromeno tělo,
vše udupáno, co ještě se chvělo,
v hanebnou robotu nestoudně jdeme
a žít jen chceme.

20 Slyšíš tu píseň v rtů horečném žehu,
zoufalý výkřik, poslední něhu
ztracených dětí, jimž pomoci není,
není a není...

NIC NEDALI TI DO SVĚTA

Nic nedali ti do světa.
Oh, ty to nevíš ani.
To poslední pak svět ti vzal.
Svět nemá slitování.

5 Nic nedali ti na cestu.
Jdi, řekli, vždyť jsi žena.
Šlas tedy, jak jsi mohla jít.
A ztratila se žena.

10 Mdlý lesk tvých očí šedivých,
tvůj úsměv a tvé gesto,
i slova, kterých užíváš,
jak předříkává Město,

15 a vůbec vše, co myslíš si,
že k životu je třeba,
to zoufale a tragicky
jen jedno volá: Chleba!

20 Nic nedali ti do světa.
Svět ženu vyrval z tebe.
Jdi, trp. Snad boží sluhové
tě doporučí v nebe.

JEN TROCHU TOHO POSLEDNÍHO ŽÁRU

Jen trochu toho posledního žáru
a trochu těch posledních blesků!
To zlomeným liniím svadlých tvarů
dá půvab matného lesku.

5 Jen trochu té něhy, která ti zbyla
pod prázdnými úsměvy tanečnice,
by sentimentálnost tichá se lila
tou nocí k ránu, kdy hasnou svíce.

10 To bude pak píseň o našem konci,
o smutné radosti dvou vyzábělých dětí.
Na poplach netrhmem puklými zvonci,
do noci, do ticha budem se chvěti...

DOHRÁNO A DOZPÍVÁNO

Dohráno a dozpíváno,
a to kalné, chladné ráno
rozloučí nás navždycky.

5 Ač jsme ničím nebyli si,
přec na duši smutek visí
a ten zbude navždycky.

Píseň dozní, počne nová,
časem zapomenem slova,
žal jen trvá provždycky.

Kristo, Kristo, vidíte, jednoho nám třeba:
takhle nadosmrtni trochu více chleba.

Jinak bychom kvetli, jinak by nám bylo,
lépe by se milovalo, lépe mstilo.

5 Nic by nebylo nám v tajnech duše skrýti,
naše koruny by byly jenom z kvítí.

Do svých čistších vzduchů vzdorně bychom zašli,
jinak bychom žili a jinak se našli.

SBOHEM TANEČNICE

Své mládí, vášně, krásu, písně, radost
jsem probíla, krev unavila vřelou;
svět žádal a já činila mu zadost
tělem i duší, bytostí svou celou –

5 však teď si, prosím, kupte moje kostýmy.

Mé uměníčko drobilo se světem,
mé srdce chladlo ve studených rukou,
hlas vyšuměl mi nad shořelým vznětem
a tanec je mi každodenní mukou –

10 teď jen si, prosím, kupte moje kostýmy.

Vše probíla jsem, život jeden celý,
krev za víno a tělo za chléb dala;
tančily nohy, zrak byl smíchem skvělý,
a přece jsem to všechno proklínala –

15 tož jen si, prosím, kupte moje kostýmy.

Eh, zhořknou písně, vyšlehnou vášně
a hubené se vzhůru vztyčí ruce,
když chladný meč nad hlavou blýská strašně
a za třícítkou skryta kývá prostitute –

20 tož jen si, prosím, kupte moje kostýmy.

Když probito vše, má se umřít lehce,
však otrokyně jest už zotročena,
a otrokům se nikdy umřít nechce,
a nejvíc ran jen snést může žena –

25 tož jen si, prosím, kupte moje kostýmy.

Jdu, bych se vdala. Meč nad hlavou zmizí.
Toť vše... V mých květech nenastalo zraní
a končím, abych vedla život cizí,
svůj nový život – dlouhé umírání –

30 tož jen si, prosím, kupte moje kostýmy.

Své mládí, vášně, krásu, písňe, radost,
vše probíla jsem, všecko zaprodala;
vy chtěli jste, já činila vám zadost.
Teď moje prosba docela je malá:

35 Kupte si ještě, kupte moje kostýmy.

MÁ VENUS

Má Venus v nocích se mnou sedá,
když toulávám se po krčmách,
zamženým okem civí v dálku,
smutně se usmívá.

5 Má bledé tváře s trochou šminky
a malá ňadra v korzetu,
o letech nerada již mluví
a bývá nervózní.

10 Kořalku sladkou miluje a
sentimentální valčíky,
když spolu ulicemi jdeme,
historky vypráví.

15 Je hrdinkou pak vždycky žena
bez těch všech nutných dobrých p,
tak trochu vybouřená sopka
a trochu flirt a hřích.

20 A před tím všední katastrofa
a za tím všední tragika,
to jak už zobákem svým klove
sup, osud, do srdcí.

Tak spolu žvaníme až k ránu
a zapíjíme smutek svůj;
pak před jazyky zlými prchá
má Venus socia.

NÁMOŘNICKÁ PÍSNIČKA

Haló, halilaló; napněte všechny plachty,
je požehnaný vítr a tancující moře.
Celou svou naději uložil jsem do nové své jachty
a v moři utopil žal, v moři utopil hoře.

5 Haló, halilaló! Kormidlo třímám pěští
osmahlou sluncem a zdrásanou větrem i bouří.
Chci vidět na březích zlaté oranže kvěsti,
kde v ranním slunci daleké horizonty kouří.

10 Chci smát se a hrát! Chci letět po hřbetě slané vlny,
by jako v moři i v duši stejně to hrálo.
Miluji slunce! Miluji moře! Miluji vlny!
Haló, halilaló, halilaló, haló!

PÍSEŇ

L. F.

Ač jsme se bavili mile
až do rána,
postýlka nebyla pro nás
přec ustlána.

5 Já i ty bavili jsme ji,
 ach, ze všech sil,
 nakonec jediný halíř
 nám v kapse zbyl.

10 Myslím, žes v onen den sotva
 as večerel,
 zato však její div ručky
 žes nepozřel.

15 Však jsme je líbali oba
 i s prsteny,
 škoda, že přec to byl pro nás
 den ztracený.

20 Postýlka nebyla pro nás,
 ach, ustlána –
 Zítřa již nebudem sedět
 až do rána.

MÉ DOUPĚ MI ZARŮSTÁ PAVUČINAMI

Mé doupe mi zarůstá pavučinami,
pomalu chátráme spolu;
tož měli bychom se zapřísti
do samotářského bolu.

5 A naslouchat u oken rozbitých,
jak vítr si cestu k nám klestí,
naslouchat bez kleteb zbytečných,
bez marně zdvihaných pěstí.

10 A s tragikomickou grimasou
řící hluchému světu,
že zas jedné pravdy zneužal
v jejím nejčistším květu...

15 Však nemám ještě rezignace dost
a krve mám mnoho, ach, mnoho:
má číš chce být plna a meč můj chce plát,
ať již je cokoli z toho.

20 Své slovo, svou radost, své gesto, svůj vztek
zapřítí hrdý jsem příliš.
Ty, jenž mou pokoru potají čekáš,
ty, jizlivý ďáble, se mýlíš.

Snad zemru k tvé potěše navěky zpít,
až hladová stihne mě zima.
Či pojdu jak pes, jenž vztekl se žízní...
Však s mečem, na němž krev dýmá!

PÍSEŇ PRO MOU DCERKU

Hejsa, malá,
na mé šíji jako na koníku
kolem stolu
takhle spolu,
5 to již nejde bez povyku.
Ať se mračí naše máma,
to jen, že chce jezdit sama,
hejsa, malá,
abys něco neprospala,
10 pojedeme do světa.

Hejsa, dítě,
nepojedem tiše, nepojedem skrytě,
v plném jasu
chceme krásu
15 nespoutané jízdy.
Skoků my se nelekáme,
hory, doly, vody známe,
hopla, hejsa,
vzhůru hlavy,
20 bez obavy
pojedeme do boje.

Hejsa, dcerko,
zlí jsou lidé,
zlí jsou křesťané i židé,
25 k tomu ještě hloupí.
Přes hlavy jim pojedeme,
bojovně jim zahoukneme

v duše, v těla skleslá
veselá svá hesla.

30

Hejsa, dcerko,
červené si dáme perko
za klobouček zelený!

NAŠE ZBRAŇ

Hle, naše nejlepší zbraň:
žár jiskry kradmo se plížící.
Ty, noci temná, nás chraň,
až půjdem okresní silnicí,
5 dům od domu slídivě půjdeme
s tou jiskrou, jež v požár se vznítí,
a kde své upíry najdeme,
tam nechať jim na cestu svítí.

Na cestu k jejich tupému
10 masožravému bohu...
To my se již jinak mstít nechceme
než v tomhle ohnivém slohu.

TRAGICKÉ ZJEVENÍ

(Z *Richarda Dehmela*)

Na poušti leželo kdes mnoho lidí,
již skoro chřadnuli, bědujíce.

Jen dívka spanilá

s bezmocným hnědým zrakem

5 žíznila mlčky, neboť nežli žízeň

byl palčivějším blahý její soucit...

Tu stanul, z žhnoucího vyrostlý obzoru,

před tímto lidem cizí muž;

ten nabídl jim ukazováček.

10 Z chvějícího se konce řinula se

veliká kapka krve, řinula se, visela a padla,

do písku padla;

udiven na cizího muže hleděl lid.

Ten stál a stál, kapka padla po kapce

15 do písku z jeho prstu;

a vždy, když vytrysk rudý pramen,

On hrůzou zbledl, ti však žasnuli,

a zaúpěli někteří: Vysmívá se nám...

Tu vzkřikl hlasně s posledním svým žářem:

20 Tož pojdte přec a pijte, pro vás dokrvácím.

Však ona dívka pravila, když zmíral:

Ti chtějí vodu...

STRÁŇ CHUDÝCH LÁSEK

Stráň měkká, travnatá, až někde na konci předměstí...
Jen ve třech akátech objatých tu větřík rád šelestí
až nahoře, kde modro nebes shlíží
na starý, rozpadlý sokl po rozbitém kříži.

5 Nikdo se tady nemodlil:
prý vrah tu nějaký kdysi popraven byl;
nikdo se tady nemodlí,
ukradli kříž, ukradli Krista, jenž mdlý
té nemohl kralovat stráni.

10 Neboť je sluncem zalita
a vysokou travou pokryta
a mládí a láska tu zpívá
a tráva lásku skrývá
a tráva chrání tu mládí.

15 Za horkých červnových dnů, kdy všechno plápolá zlatem
a bílí holubi s radostným chvatem
třesavě nad strání krouží,
tu malé dívky se šťastným smíchem do trávy se hrouží
a shora dolů se to kotálí,
20 jak plamínky v trávě když zapálí
červené, žluté a bílé.
A malé dívky výskají
a sukýnky jejich se zdvihají:
ó něho té nahoty mladé!...

25 Pak nad strání když se sešerí,
a že by slunce zradilo, nikdo nevěří,
do trávy měkké, vysoké, do trávy, která sálá
hřejivou vůni paprsků, jež vsála,

80 milenci tiše zapadají,
milenci, kteří se leta, dlouhá leta znají,
milenci bledí...

On z dílny v předměstí a ona z fabriky
a nad nimi, s nimi práce balvan veliký,
prokletý možná, svatý snad,
35 však jistě ten, s kterým chodí hlad, –
a nad nimi, s nimi to vědomí stejné,
že jenom v objetí lásky vášnivé, nahé a hřejné
je štěstí, je radost, je zapomenutí.

Oh, taká láska, k níž nikdo nedává sankce,
40 proskribovaná láska těch, v kterých vidí jen psance
ta halda továren, dílen, kasáren, domů,
již Městem jmenují!

A věrná matka noc, kterou milují,
pak nad každým tím párem tmou přijde rozestříti,
45 že v jejím závoji žeh krve jen čtyřem očím svítí.
A jedni v hříčkách divokých
a druzí na rtech svůj jediný smích
a jiní křečovitě přituleni k sobě
a jiní jinak, ale vždy šťastné ty bytosti obě
50 krev, smysly, tělo, duši opájejí...

Nahoře nebe a dole země,
nahore hvězdy a dole tráva, laskající jemně,
vysoká, měkká,
a nahore, dole, uprostřed, všude života nesmírná řeka –:
55 Ó Sílo, která kolotuješ ve mně
a kterou jsou milenci stisknuti k sobě a kterou se chvěje
země,
na střeše doupěte svého, tak nějak nebi blíže,
tvé nárazy cítím a tuším tvé pouto, jež všechno to víže,

60 a cítím, žes krví nesměrného
a že jsi mocnější všeho,
i kříže, jenž se tu zhroutil v rozkvetlých akátech,
i Města, jehož nelítostný otravuje dech,
žes královnou jasného příští!...

MISTŘE JENE, TEOLOGU...

(Před výročím Husovy smrti)

Mistře Jene, teologu,
pět set let již upálený,
vínem politou svou tógu,
teplou ještě po objetí ženy,
5 růžemi si dneska zdobím krvavými...

Světlá noc je... Modré moře vlahé
nad hlavou mou blýská světy nesčetnými...
A jak tělo nahé,
dívčí tělo přítulné a křehké,
10 větrík táhne mimo, hladí moje čelo,
vniká pod můj šat a celuje mi tělo
nevýslovně volné, nevýslovně lehké
s duší svobodnou...

Pohanská noc zpívá,
15 zpívá v krvi, zpívá v míze mého těla,
duše moje celá křídla rozestřela,
silný hledím v dálku.
Tam se rodí Vítěz. Hledím, hledím v dálku...
Z údolí slz vzejde, z pekla, kde teď vzlyká
20 člověk zbitý, zaprodaný, směšná troska síly,
vzejde hrdý, nebude hrát roli mučedníka,
vzejde silný, povede své, aby zvítězili
v bitvě poslední...

Mistře Jene, žádná reformace,
25 žádný mnich a žádný plamen hranic
nespasí to, co již stojí vratce
a co spadne ve přílivu vánic
radostných a světlých jak tah bílých ptáků.

30 Nadchází již chvíle,
vrátí se k své síle
člověk zrazený.

Dvakrát tisíc let již leží v křeči
pod černými věžemi, z nichž civí hejna draků,
dvakrát tisíc let se týmže jedem léčí:
35 nejlepší, co v sobě cítí,
nejlepší, co může zřítí,
proklíná mu,
vyčítá mu,
velí vymýtiti
40 kasta poblouzněná...

Kdysi se již zdálo, že se konec blíží,
v nečistých snech mnichů kralovala Žena,
vzdorovala kříži.
Po druhé tu Kristu voda z boků tekla,
45 Petrus hýřil, skála měkla –
člověk byl však nepřipraven.
Nové přišlo poblouznění,
klesal znaven
v starou nemoc, v stará snění
50 o říši, jež z toho světa není,
nebeská – – –

Mistře Jene, podepřel jsi Krista,
pro pastory zásluha to jistá,
ale mně jsi cizí.
55 Za tebe dnes potlesk sklízí
radikální advokáti, antisemitičtí redaktoři,
vůdcové i podvůdcové, jimž se české strany koří,
doktoři a profesori od reálné politiky,
helvíti, již odkoukali katolíkům dobré zvyky,
60 vlastenecká elita.

Vyvěsí ti praporečky, zapálí ti lampióny,
v žurnálech svých rozhoupají rozehřáté zvony:
vždyť ti všichni tolik cení
pevné přesvědčení — — —

65 Mistře Jene, teologu,
svoji tógu
růžemi si zdobím krvavými;
chci dnes všemi smysly svými
píti noc, jež hvězd je plna,
70 vůni, kterou dýše nezdolaná země:
aby vlahé touhy vlna
zazpívala ve mně:
o těch vášních plápolavých,
silných, velikých a zdravých,
75 jimiž člověk vzrůstá;
o duších, jež revoltují,
pro dobrý boj meče kují,
kde tma hustá.

POPRAVA

(Z Českých žánrů)

Dnes vůdce lidu se tu popravuje...

5 A v atmosféře dusnější než jindy
jsou ruce ochotny se zatínati v pěstě,
jsou hrdla ochotna se uřvat nadávkami,
a lid, jež gesto mluvků vychytralých
ku pračce pro zásady rozpaluje,
je ochoten dnes zahrát si na luzu...

10 Co spáchal asi, čím se provinit moh
ten fešný demagog, jenž vlastenectví
štěpoval davům hladových a nahých
a za potlesku tučných protektorů,
již pro dobrou věc rádi pohnou měšcem,
porážel hydru beznárodnosti?

15 Nu, řeknu krátce: Nebyl lepší jiných
(ač nelze říci, že by býval horší
než kterýkoli z mluvků naší politiky,
ať nosí třeba rudý karafiát
či za červenobílou barvu bije se).

20 Měl leccos ve své pestré minulosti
– politik každý dobrodruhem trochu –,
co nesneslo by jas plného slunce,
o čemž však líp je moudře pomlčeti,
by kompromitován snad ještě někdo nebyl,
by neřeklo se, že ten nebo onen
25 tak právě jednal nebo ještě hůře;
máť národ někdy příliš dobrou paměť.

Co spáchal však, co prominouti nelze
a za co se mu přísahala pomsta,

to nestalo se ani jeho vinou,
30 to lidské hlouposti spíš dlužno na řád přičíst:
on stal se poslancem a poslanci se stali
i podvůdcové jeho bengálové strany,
on dvě mandátů dobyl jako Havlíček sám
a nebezpečným stal se svojí konkurencí.

35 Teď bylo nutno, by se něco stalo,
a proto vůdce lidu se dnes popravuje.

A co dřív hezky tiše musilo se chovat,
co zalezlé juž bylo v nejspodnějším hnoji,
to leze k světlu dnes, by řvalo svoje: J'accuse...

40 A političtí klauni, političtí svůdci
vše opatrně svádí z pole politiky,
a političtí klauni, političtí svůdci
za mravnost uraženou otvírají huby:

45 On s dívkou kdysi v hotelu se spletl,
on číšnici kdes ve vinárně objal,
on, otec rodiny, on, poslanec a vůdce!
A v shodě dojemné vlastenci s nevlastenci
štvou mravnou českou zemí svého konkurenta.

Dnes vůdce lidu se tu popravuje...

50 A zatímco on zahrán kamsi do hospody
se zbitou odvahou, jež dokonává v srdci,
opilý pláče do svých vlastních dlaní,
ne politickým, ale lidským pláčem, –
na schůzi gesto mluvků vychytralých
55 ku pračce rozpaluje sobě věrné šiky.

A v atmosféře dusnější než jindy
jsou ruce ochotny se zatínati v pěstě,

jsou hrdla ochotna se uřvat nadávkami,
lid ochoten je zahrát si na luzu.

60 A to vše proto jen, že hloupost lidská
za černé nuly zvolila si bílé,
by konaly jí službu poslaneckou.

V srpnu 1901

JARNÍ RYTMY

Stromy již kvetou na stráních a vzduch je čistý jak dítě,
příroda, nevinná, i když nejkrutší zločiny páše,
volá dnes k slavnosti mládí a k souložím šťastných párů...

5 Chtěl bych dnes hledat ty páry, jež dovedou zapomenout
na spáry číhající v tmě vlastních i cizích koutů,
chtěl bych být květem na řadrech, jež milenec po prvé
tiskne,
chtěl bych být travou, jež lehá pod objetím mladých lidí,
bych zrána pokropen rosou znova se zdvihal k slunci
s rozkošnou vzpomínkou, že jsem byl poduškou lásky.

10 Chtěl bych jít tam, kde se pracuje na nějakém velikém
díle,
kde duch a sval svorně pohánějí rytmický pochod strojů
a práce jest opojením a vysvobozením lidí,
chtěl bych být písní, jež splývá z rtů dělníků nesmrtelných
do hukotu páry a v rachot kol a ve vítězný hvizd píšťal,
15 chtěl bych být látkou, kam vsává se pot, nezřený v zápalu
píle,
chtěl bych být věncem, jímž zdobí se hotové dílo,
když hrda na svůj zdar odpočívá již radostná práce.

A ještě chtěl bych se vplížit do kruhu horoucích duší,
jež v syntézu krásnou pojaly každý vznět revoluční
20 a světem se rozejdou nyní s paprsky ve štědrých rukou
nesouce myšlenku vzpoury těm, kdož jsou zotročeni,
nesouce naději na celý život všem poníženým a chudým;
chtěl bych být pochodní, která zažehá staré tvrze,
chtěl bych být slovem, jež probouzí pokorné otroky králů,
25 chtěl bych být praporem rudým, jenž padl na barikádě
a ráno byl znova vztýčen vítěznou vzpourou.

Stromy již kvetou na stráních a vzduch je čistý jak dítě,
oh, rcete, kde je ta láska, jež chodí po světě nahá
a vzdoruje spojeným hlupákům, pokrytečkům a kněžím,
30 vzdoruje spárům číhajícím v tmě vlastních i cizích koutů,
oh, rcete, kde je ta práce, jež blaží a osvobozuje,
nepřipoutaná k řetězu krádeže rafinované,
za sebou nevlekoucí vychrtlé davy svých dětí,
a rcete, kde je ta vzpoura s plameny v rozumných očích,
35 nezotročená malounkými tribunky politiky,
nenasyčená soustem králova slibu a hrdá příliš,
než aby se vláčela hampejzy zvětšelych parlamentů!

A znáte-li mladou půdu, kde taková láska kvete,
taková práce opojuje a taková vzpoura se vzpíná,
40 tož přijďte kořeny vyrvat zoufale zápasícímu,
smutnému štěpu sadaře, jmenujícího se Volnost,
a ponořte jej do té šťastné, přešťastné půdy.